

Lovforslag nr. L 74. Fremsat den 14. november 1997 af undervisningsministeren (Ole Vig Jensen)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler

(Visse tilskud og kommunal elevstøtte på kurser på ungdomshøjskoler)

§ 1

I lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, jf. lov-bekendtgørelse nr. 569 af 20. juni 1996, foreta-ges følgende ændringer:

1. § 28 og overskriften hertil affattes således:

»Tilskud til efteruddannelse og forsøgs- og udviklingsarbejde

§ 28. Staten kan yde tilskud til kurser til ef-teruddannelse af forstandere, viceforstandere og lærere. Staten kan yde tilskud til skolens merudgifter til løn under tjenestefrihed til efter-uddannelse af forstander, viceforstander og læ-rere.

Stk. 2. Staten kan yde tilskud til forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område, jf. § 9.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan bemyn-dige skoleforeninger, der virker inden for lo-vens område, til at fordele og administrere til-skuddene.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsæt-te nærmere regler om ydelse af tilskud efter stk. 1 og 2, om regnskabsaflæggelse og revision m.v. samt om administrationen af ordningen, her-under om udbetaling af forskud og opsparing af ikke forbrugte beløb til brug i følgende fi-nansår.».

2. § 29 og overskriften hertil ophæves.

3. § 40 a, 3. pkt., affattes således:

»Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om fordelingen til skolerne, herunder om udbetaling af forskud, og om op-sparing på skolerne af ikke forbrugte beløb til brug på efterfølgende kurser og i efterfølgende finansår.«.

4. § 42, stk. 1 og 2, affattes således:

»Den kommune, hvor eleven er tilmeldt fol-keregistret ved kursets begyndelse, yder elev-støtte til nedsættelse af elevbetalingen til elever uanset alder på efterskoler og til elever på hus-holdningsskoler og håndarbejdsskoler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse. Er eleven ikke tilmeldt et folkeregister ved kursets begyndelse, ydes støtten af den kommune, hvor eleven er eller bliver tilmeldt, når eleven begyn-der på kurset. Støtten ydes til elever, der opfyl-der betingelserne for at få statslig elevstøtte, jf. §§ 37 og 38.

Stk. 2. Den kommune, der er nævnt i stk. 1, yder støtte til nedsættelse af elevbetalingen til elever på ungdomshøjskoler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse. Eleven skal op-fylde de betingelser, der gælder for statslig elevstøtte på kurser på efterskoler, hushold-ningsskoler og håndarbejdsskoler, jf. §§ 37 og 38.«.

5. I § 42, stk. 4, indsættes efter »beregning«:

»og udbetaling«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 1998.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Baggrunden for lovforslaget

I henhold til L 504 af 12. juni 1996 om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler blev den statslige elevstøtte til nedsættelse af elevbetalingen ved folkehøjskoler, herunder ungdomshøjskoler, omlagt til driftstilskud. (Folketingstidende 1995-96. FF sp. 4452, 4719, 7092, 7384, Till. A sp. 4383, Till. B sp. 1042, 1107, Till. C sp. 800). Den obligatoriske kommunale elevstøtte til elever på ungdomshøjskoler bortfaldt ved omlægningen af den statslige elevstøtte.

Elever ved ungdomshøjskoler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse, har til og med skoleåret 1996/97 fået obligatorisk kommunal elevstøtte til nedsættelse af elevbetalingen på lige fod med elever i samme aldersgruppe ved efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. Ved lovændringen blev elever på ungdomshøjskoler ligestillet med elever på folkehøjskolerne.

De fleste af ungdomshøjskolernes elever er under 18 år ved kursusstart. Som følge af denne elevstøttes bortfald er udgifterne for disse elever til højskoleopholdet steget. I 1997 udgjorde den kommunale elevstøtte 273 kr. pr. uge. For et kursus på 35 uger vil det svare til en stigning i udgifterne på 9.555 kr. for en elev.

Dette har medført den uddannelsespolitiske konsekvens, at ungdomshøjskolerne er blevet bragt i en konkurrencemæssigt vanskelig situation i forhold til efterskolerne, idet disse udbyder kurser, der bl.a. retter sig mod samme målgruppe, og som indholdsmæssigt tager udgangspunkt i folkeoplysningen ligesom ungdomshøjskolerne. Der er opstået en u hensigtsmæssig forskelsbehandling af elever på under 18 år på ungdomshøjskoler og tilsvarende elever på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, og den forhøjede egenbetaling kan give en uheldig polarisering af elevgruppen.

Lovforslagets indhold

Efter forslaget får elever på ungdomshøjskoler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse, ret til ob-

ligatorisk kommunal elevstøtte til nedsættelse af elevbetalingen på lige fod med elever i samme aldersgruppe ved efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. For at opnå den kommunale støtte skal eleverne opfylde samme betingelser, som elever på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler skal opfylde for at opnå statslig elevstøtte, og som også er en betingelse for, at disse kan opnå den kommunale elevstøtte.

Muligheden for at yde statstilskud til efteruddannelseskurser til forstandere, viceforstandere og lærere og skolernes merudgifter til kursusdeltagernes tjenestefrihed samt til forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område bevares. Der indsættes hjemmel for undervisningsministeren til at fastsætte regler om fordeling af tilskuddene og udlægning af tilskuddenes administration til foreningerne, som virker inden for loven. Derved kan opnås en bedre tilpasning af behov og ønsker hos tilskudsmodtagerne, som udgør en stor og mangfoldig kreds af personer og skoler.

Frie Kostskolers Fællesråd, Foreningen af Folkehøjskoler i Danmark, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler og Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler har hidtil administreret tilskud til kurser til efteruddannelse af forstandere, viceforstandere og lærere efter en regel i tilskudsbekendtgørelsen. Undervisningsministeriet har i samarbejde med skoleforeningerne fordelt tilskud til forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område.

Hierudover har der vist sig behov for at indsætte hjemmel til udbetaling til folkehøjskolerne af forskud af beløbet til nedsættelse af elevbetalingen ved folkehøjskolerne.

Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Der er tre ungdomshøjskoler, som er folkehøjskoler for unge voksne, dvs. for aldersgruppen 16½-19 år. Den samlede kapacitet er 283 sengepladser. Kommunernes årlige udgifter til elevstøtten anslås til maksimalt 2,7 mio. kr. Da ordningen var gældende frem til den 1. august 1997, vil den planlagte - og for perioden 1. august 1997 til 31. december 1997 gen-

nemførte - reduktion af det generelle tilskud til kommunerne (bloktilskud) ikke blive gennemført for 1998 og fremover. Merudgifterne afholdes inden for undervisningsministeriets ramme.

Miljømæssige og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige og erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Forholdet til EU-retten

På baggrund af EF-domstolens afgørelse i en sag 293/83 Gravier, Saml. 1985, side 593, må det antages, at EF-traktatens artikel 6 ikke gælder generelt på uddannelsesområdet. En elev fra et andet EU-medlemsland har derfor efter EF-traktatens artikel 6 i almindelighed ikke krav på elevstøtte på lige fod med danske statsborgere. I tilfælde, hvor en EU-borger har udnyttet den fri bevægelighed af f.eks. arbejdskraften, jf. EF-traktatens artikel 48, har EU-borgeren imidlertid krav på ligebehandling også for så vidt angår økonomisk støtte. Lovforslaget er i overensstemmelse hermed, idet der efter lovforslagets § 1, nr. 4, er adgang til at yde elevstøtte til elever fra et andet EU-medlemsland, når vedkommende har denne ret efter international overenskomst. På denne baggrund må det antages, at lovforslaget ikke er uforeneligt med EU-retten.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

ad § 28, stk. 1 og 2.

Forslaget er en sammenskrivning af de hidtidige bestemmelser i §§ 28 - 29, 1.pkt. Som konsekvens heraf foreslås bestemmelseernes overskrifter ligeledes sammenskrevet.

ad § 28, stk. 3.

Forslaget bemyndiger undervisningsministeren til eventuelt at lade foreninger, der virker inden for loven, fordele og administrere tilskuddene.

Baggrunden for at lade foreninger inden for området forestå fordeling og administration af disse tilskud er at søge disse inddraget mest muligt, så der opnås en bedre tilpasning af behov og ønsker hos de enkelte tilskudsmodtagere. Af mulige skoleforeninger kan f.eks. nævnes: Frie Kostkølers Fællesråd, Foreningen af Folkehøjskoler i Danmark, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler og Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler. Bemyndigelsen kan til enhver tid trækkes tilbage.

Administrationen af tilskudsordningen vil blive undergivet lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven og registerlovgivningen.

ad § 28, stk. 4.

Der indføres hjemmel for undervisningsministeren til at fastsætte nærmere regler om ydelse af økonomisk støtte i henhold til stk. 1 og 2. Reglerne vil f.eks. omhandle betingelser og vilkår for tilskuddene, regnskabsaflæggelse og revision m.v. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om skoleforeningernes administration af ordningen. Reglerne i forvaltningsloven, lov om offentlighed i forvaltningen og registerlovgivningen finder anvendelse for administrationen af tilskud efter § 28.

Til nr. 2

Der henvises til bemærkningerne under nr. 1

Til nr. 3.

Staten yder støtte til nedsættelse af elevbetalingen ved folkehøjskoler. Undervisningsministerens bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om fordelingen til skolerne foreslås udvidet med bemyndigelse til at udbetale beløbet til skolerne som forskud. Det er herved forudsat, at midlerne ikke kan ophobes over en årrække. Skulle dette ske, forudsættes midlerne tilbagebetalt til statskassen.

Til nr. 4

ad § 42, stk. 1.

Forslaget svarer til hidtidige bestemmelser i § 42, stk. 1 og stk. 2. Sammenlægningen er en teknisk ændring som konsekvens af omlægningen af elevstøtten ved L 504 af 12. juni 1996 om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler og forslaget om indførelse af kommunal elevstøtte ved kurser på ungdomshøjskoler.

ad § 42, stk. 2.

Efter forslaget får elever på ungdomshøjskoler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse, ret til obligatorisk kommunal elevstøtte til nedsættelse af elevbetalingen. For at opnå den kommunale elevstøtte skal eleverne opfylde samme betingelser, som elever på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler skal opfylde for at opnå statslig elevstøtte. Betingelserne fremgår af lovens §§ 37 og 38.

§ 37 fastslår, at kurset skal vare mindst 2 uger, og at eleven skal være dansk statsborger eller efter international overenskomst have ret til elevstøtte eller i støtemæssig henseende være ligestillet med danske

statsborgere af undervisningsministeren. Disse støttebetingelser er uddybet i §§ 1-2 og § 11 i bekendtgørelse nr. 598 af 9. juli 1997 om statslig og kommunal elevstøtte til elever på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler.

§ 38 opregner en række betingelser for ydelse af statslig elevstøtte, hvilket bl.a. indebærer, at kurset skal opfylde formålsbestemmelserne i lovens §§ 1-4, tilskudsbetingelserne i § 15, stk. 1 og 3-5, om kursuslængde, 10 gennemgående elever, et flertal af danske elever og kravet om åbenhed for alle; elevbetalingen skal være i overensstemmelse med reglerne om mindste elevbetaling m.v.

I 1998 forventes det ugentlige støttebeløb at udgøre 280 kr. for kostelever og 197 kr. for dagelever svarende til det beløb, som ydes til elever på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler.

Fra 1999 vil det ugentlige støttebeløb fremgå af finansloven.

Til nr. 5

Den kommunale elevstøtte udbetales til skolen til nedsættelse af elevens betaling for kursusdeltagelsen. Forslaget bemyndiger undervisningsministeren til at fastsætte regler herom.

Til § 2

Efter lovforslaget skal loven træde i kraft den 1. januar 1998 for hurtigst muligt at ligestille elever ved ungdomshøjskoler med elever på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler i henseende til den obligatoriske kommunale elevstøtte.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om folkehøjskoler, efterskoler, hus-holdningsskoler og håndarbejdsskoler, jf. lov-bekendtgørelse nr. 569 af 20. juni 1996, foreta-ges følgende ændringer:

1. § 28 og overskriften hertil affattes således:

»Tilskud til efteruddannelse og forsøgs- og udviklingsarbejde

§ 28. Staten kan yde tilskud til kurser til ef-teruddannelse af forstandere, viceforstandere og lærere. Staten kan yde tilskud til skolens merudgifter til løn under tjenestefrihed til efter-uddannelse af forstander, viceforstander og læ-rere.

Stk. 2. Staten kan yde tilskud til forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område, jf. § 9.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan bemyn-dige skoleforeninger, der virker inden for lo-vens område, til at fordele og administrere til-skuddene.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsæt-te nærmere regler om ydelse af tilskud efter stk. 1 og 2, om regnskabsaflæggelse og revision m.v. samt om udbetaling af forskud og opsparing af ikke forbrugte beløb til brug i følgende fi-nansår.«.

Tilskud til efteruddannelse

§ 28. Staten kan yde tilskud til kurser til ef-teruddannelse af forstandere, viceforstandere og lærere.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan yde til-skud til skolens merudgifter til løn under tje-

nestefrihed til efteruddannelse for forstander, viceforstander og lærere.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fast-sætte nærmere regler om tilskuddet.

2. § 29 og overskriften hertil ophæves.

Tilskud til forsøgs- og udviklingsarbejde

§ 29. Staten kan yde tilskud til forsøgs- og udviklingarbejde inden for lovens område, jf.

§ 9. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om tilskuddet.

3. § 40 a, 3. pkt., affattes således:

»Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om fordelingen til skolerne, herunder om udbetaling af forskud, og om op-sparing på skolerne af ikke forbrugte beløb til brug på efterfølgende kurser og i efterfølgende finansår.«.

§ 40 a. Staten yder støtte til nedsættelse af elevbetalingen ved folkehøjskoler. Støtten ydes Undervisningsministeren kan fast-sætte nærmere regler om fordeling til skolerne og om opsparing på skolerne af ikke forbrugte beløb til brug på følgende kurser og i følgende finansår.

4. § 42, stk. 1 og 2, affattes således:

»Den kommune, hvor eleven er tilmeldt fol-keregistret ved kursets begyndelse, yder elev-støtte til nedsættelse af elevbetalingen til elever uanset alder på efterskoler og til elever på hus-holdningsskoler og håndarbejdsskoler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse. Er eleven ikke tilmeldt et folkeregister ved kursets begyndelse, ydes støtten af den kommune, hvor eleven er eller bliver tilmeldt, når eleven begyn-

der på kurset. Støtten ydes til elever, der opfylder betingelserne for at få statslig elevstøtte, jf. §§ 37 og 38.

Stk. 2. Den kommune, der er nævnt i stk. 1, yder støtte til nedsættelse af elevbetalingen til elever på ungdomshøjskoler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse. Eleven skal opfylde de betingelser, der gælder for statslig elevstøtte på kurser på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, jf. §§ 37 og 38.«.

§ 42. Den kommune, hvor elever på efterskoler er tilmeldt folkeregistret ved kursets begyndelse, yder elevstøtte til nedsættelse af

elevbetalingen. Er en elev ikke tilmeldt et folkeregister ved kursets begyndelse, ydes støtten af den kommune, hvor eleven er eller bliver tilmeldt, når eleven påbegynder kurset. Støtten ydes til elever, der opfylder betingelserne for at få statslig elevstøtte, jf. §§ 37 og 38.

Stk. 2. Stk. 1 gælder også elever på husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse.

5. I § 42, *stk. 4*, indsættes efter »beregning«: »og udbetaling«.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om beregning af støtten

F. t. l. vedr. folkehøjskoler m.v.

Skriftlig fremsættelse (14. november 1997)

Undervisningsministeren (Ole Vig Jensen):

Jeg tillader mig herved for det høje Ting at fremsætte:

Forslag til Lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. (Visse tilskud og kommunal elevstøtte på kurser på ungdomshøjskoler).

(Lovforslag nr. L 74).

Ved lov nr. 504 af 12. juni 1996 om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler blev den statslige elevstøtte til nedsættelse af elevbetalingen ved folkehøjskoler, herunder ungdomshøjskoler, omlagt til driftstilskud. Den obligatoriske kommunale elevstøtte til elever på ungdomshøjskoler bortfaldt ved omlægningen af den statslige elevstøtte.

Elever ved ungdomshøjskoler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse, har til og med skoleåret 1996/97 fået obligatorisk kommunal elevstøtte til nedsættelse af elevbetalingen på lige fod med elever i samme aldersgruppe ved efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler. De fleste af ungdomshøjskolernes elever er under 18 år ved kursusstart. Elevstøttes bortfald svarer i 1997 til en stigning i udgifterne på 9.555 kr.

Dette har medført den uddannelsespolitiske konsekvens, at ungdomshøjskolerne er blevet bragt i en konkurrencemæssig vanskelig situation i forhold til efterskolerne. Der er opstået en u hensigtsmæssig forskelsbehandling af elever på under 18 år på ungdomshøjskoler og tilsvarende elever på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, og den forhøjede egenbetaling kan give en uheldig polarisering af elevgruppen.

Efter forslaget får elever på ungdomshøjsko-

ler, der ikke er fyldt 18 år ved kursets begyndelse, ret til obligatorisk kommunal elevstøtte til nedsættelse af elevbetalingen. For at opnå kommunistøtten skal eleverne opfylde samme betingelser, som elever på efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler skal opfylde for at opnå statslig elevstøtte.

Undervisningsministeren kan yde statstilskud til efteruddannelseskurser til forstandere, viceforstandere og lærere og skolernes merudgifter til kursusdeltagernes tjenestefrihed samt til forsøgs- og udviklingsarbejde inden for lovens område. Forslaget indeholder hjemmel for undervisningsministeren til at fastsætte regler for fordeling af tilskuddene og udlægning af tilskuddenes administrationen til skoleforeninger, som virker inden for loven. Derved kan opnås en bedre tilpasning af behov og ønsker hos tilskudsmodtagerne, som udgør en stor og mangfoldig kreds af personer og skoler. Foreningerne er Frie Kostskolers Fællesråd, Foreningen af Folkehøjskoler i Danmark, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler og Foreningen af Husholdnings- og Håndarbejdsskoler.

Der er tre ungdomshøjskoler, som er folkehøjskoler for unge voksne, dvs. for aldersgruppen 16?-19 år. Den samlede kapacitet er 283 sengepladser. Kommunernes merudgifter til elevstøtten anslås til maksimalt 2,7 mio. kr. Merudgiften for kommunerne ved denne omlægning forudsættes kompensert ved forhøjelse af det generelle tilskud til kommunerne (bloktilskud).

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til hurtig og velvillig behandling i det høje Ting.